

Itäradan YVA-selostus / lausunto Lupa- ja valvontavirastolle

Ympäristöterveysjaosto 19.02.2026
2510/11.05.02.08/2024

Valmistelu ja lisätiedot
terveydensuojelusuunnittelija Maarit Lönnroth
etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Lupa- ja valvontavirasto pyytää terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa Itäradan ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lupa- ja valvontavirasto toimii YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena. Lausunto pyydetään toimittamaan 13.3.2026 mennessä osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi. Asian diaarinumero on **LVV-U/20947/2026**.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus liitteineen on nähtävillä sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/itarata-yva.

Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asioihin edustamanne viranomaistahon näkökulmasta:

- näkemyksenne hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista
- ympäristön nykytilan kuvauksen riittävyys ja suunniteltujen selvitysten kohdentuminen todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin
- suunniteltujen selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuudet muihin menettelyihin
- hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja niihin rinnastettavat päätökset.

Itärata on Lentoradalta Porvoon kautta Kouvolaan suunniteltava kaksiraiteinen nopean liikenteen rata. Itärata erkaantuu länsipäässä Pasilan ja Keravan välille suunnitellusta Lentoradasta tunnelissa Tuusulassa/Vantaalla ja liittyy itäpäässä nykyiseen Lahti–Kouvola-rataan. Rataa suunnitellaan yhdeksän kunnan alueelle, jotka ovat Tuusula, Vantaa, Kerava, Sipoo, Porvoo, Loviisa, Myrskylä, Lapinjärvi ja Kouvola. Kaukoliikenteen lisäksi rata mahdollistaa Helsingin ja Porvoon välisen lähijunaliikenteen käynnistymisen. Tavarajunaliikenteen mahdollisuutta tutkitaan Keravan ja Kouvolan välillä. Ratayhteyden pituus on vaihtoehdosta riippuen enimmillään 118 kilometriä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää arvion hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista. Selostuksessa on kuvattu kunkin vaikutuslajin osalta alueen nykytila, arvio vaikutuksista sekä keinoja haitallisten vaikutusten estämiseksi ja vähentämiseksi.

Tässä lausunnossa on käsitelty erityisesti ihmisten elinoloihin ja terveyteen sekä pohjavesiin kohdistuvia vaikutuksia itä-Uudellamaalla. YVA-selostuksessa on käsitelty ja vertailtu useita

linjausvaihtoehtoja. Jatkosuunnitteluun on valittu arvioinnissa esiin tulleiden vaikutusten perusteella seuraavat vaihtoehdot:

Lentorata–Backas

Jatkosuunnitteluun on valittu Nikkilän eteläpuolinen linjaus (vaihtoehto NE). Vaihtoehto on pituudeltaan ja matka-ajaltaan lyhin, ja sillä on vähiten vaikutuksia ihmisiin sekä luontoon. Vaihtoehto on yhdyskuntarakenteen ja maankäytön kannalta myönteisin vaihtoehto.

Backas–Björkdal

Jatkosuunnitteluun on valittu Kuninkaanportin (vaihtoehto K) ja pistoraitteen linjaus (K+) sekä yksi tunnelilinjaus. Tunnelissa kulkevat vaihtoehdot vähentävät altistuvia melulle ja tärinälle maanpäällisiin vaihtoehtoihin nähden, mutta siirtävät ympäristöriskin painopistettä pohjavesitekniseen hallintaan. Porvoon kaupungilta on pyydetty kesään 2026 mennessä näkemys kaupungin kannalta parhaasta tunnelilinjausvaihtoehdosta, joka otettaisiin jatkosuunnitteluun.

Björkdal–Teuroinen

Jatkosuunnitteluun on valittu Lapinjärven eteläinen linjaus (vaihtoehto LE). Vaihtoehdolla on vähiten haittavaikutuksia ihmisiin ja se aiheuttaa pienimmät haitat luonnolle. Lapinjärven molemmat vaihtoehdot ovat yhdyskuntarakenteen ja maankäytön sekä pinta- ja pohjavesivaikutusten osalta parempia kuin Myrskylän vaihtoehto. Valittu vaihtoehto mahdollistaa tulevaisuudessa useampia asemapaikkoja (Koskenkylä, Lapinjärvi, Elimäki), tukee itäisen rantaradan linjausta ja mahdollistaa Lahti–Loviisa-radan hyödyntämisen helpoimmin.

Teuroinen–Koria YVA-menettelyssä on tarkasteltu vain yhtä linjausvaihtoehtoa

Suosittelut toimenpiteet terveysvaikutusten lieventämiseksi (melu, tärinä, runkomelu) ovat meluesteet ja -vallit herkkiin kohtiin, hiljaiset kiskoprofiilit ja säännöllinen hionta, alusrakenteen runkomelun vaimennuselementit, nopeus- ja ajoitus herkissä yöjaksoissa, työnaikaisen melun rajoitukset ja tiedotus.

Pohjavesien suojelemiseksi esitetään I/II-luokan alueilla kaksinkertainen suojaus (polttoaineet/kemikaalit), hulevesien esikäsittely (laskeutus/öljynerotus), tiivis injektointi tunneliosuuksilla ja vuotovesien mittaus alenemaseuranta sekä työnaikainen vesienhallintasuunnitelma (selkeät sulku-/valumapolut).

Viihtyvyyteen vaikuttavat päätekijät ovat:

- Melu ja runkomelu (erityisesti ulkoilu- ja asuinalueilla)
- Maisemavaikutukset (maanpäälliset linjat vs. tunnelilinjat)
- Virkistysreittien ja alueiden pirstoutuminen tai kulkuyhteyksien muuttuminen
- Hoito- ja oppilaitosrakennusten lähiympäristön rauhallisuus
- Rakentamisen aikaiset häiriöt (liikenne, pöly, tärinä, louhekuljetukset – korostuu tunnelien suuaukoilla)

Viihtyvyyden kannalta edullisimpia ovat vaihtoehdot, jotka:

- Sijoittuvat mahdollisimman kauas asutuksesta ja hoitolaitoksista
- Kulkevat tunnelissa kaupunki- ja kyläalueilla
- Välttävät virkistys- ja ulkoilualueiden katkaisemista
- Säästävät luonnonrauha-alueita ja maisemallisesti arvokkaita näkymiä

Jatkosuunnitteluun valitut linjat ovat YVA-aineiston mukaan viihtyvyyden kannalta suhteellisesti parhaat kompromissit.

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Ympäristöterveysjaosto päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon:

YVA-selvitys on kattava ja hyvin laadittu.

Ympäristöterveysjaosto katsoo, että vaihtoehdoista tulisi valita se, jolla vähiten vaikutuksia asuin- ja oleskelutilojen sekä niihin liittyvien ulkoalueiden meluun ja tärinään. Tiheästi asutulla alueella tunnelivaihtoehdo on tästä syystä suositeltava. Myös haja-asutusalueella tulee rata ja radan melusuojaukset toteuttaa niin, että asumisterveysasetuksen toimenpiderajat melulle eivät asuntojen sisätiloissa ylitä.

Tärinälle ei ole toimenpiderajoja. Rakentamisen aikainen sekä radan toiminnan aikainen tärinä eivät saa vaurioittaa rakennusten tai kunnallistekniikan rakenteita niin, että terveyshaittaa aiheutuisi. Erityisesti on otettava huomioon talous- ja jätevesiverkosto sekä rakenteiden tiiviys.

Yhteiskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeät pohjavesialueet eivät saa vaarantua veden riittoisuuden tai laadun osalta hankkeen toteutuksen tai käytön aikana. Suunnittelussa on syytä käydä neuvotteluja vesihuoltolaitosten kanssa, joilla on pohjavedenottoa vaikutusalueella. Hankkeen toteutuksessa tulisi olla ennalta suunnitellut menettelytavat tilanteisiin, joissa pohjavesi on suojauksista huolimatta uhattuna.

Ympäristöterveysjaosto muistuttaa myös, että haja-asutusalueen yksityiskiinteistöllä on käytössä talousvesikaivoja, jotka myös on syytä kartoittaa ja ottaa huomioon hankkeen vaikutusalueella.

Ympäristöterveysjaostolla ei ole asiasta muuta huomautettavaa.